

UITGEBOKT

Aan Zijne Excellentie de Minister
van Binnenlandse Zaken,
te
's-GRAVENHAGE.

1

941.582

16 januari 1969.

Het 10e landelijk congres van
de Studentenvakbeweging (SVB)

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie een rapport aan te bieden
betreffende bovengenoemd onderwerp.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Drs. A. Kuipers.

Behoort bij brief no. 941.582

Dit exemplaar bestaat uit elf blz. plus bijlage.

HET 10de LANDELIJK CONGRES VAN DE STUDENTENVAKBEWEGING (SVB)

S a m e n v a t t i n g

Het belangrijkste doel van het van 21 tot en met 24 november 1968 in Amsterdam gehouden 10de congres van de Studentenvakbeweging (SVB), was het samenbundelen van verschillende stromingen en groepen binnen de organisatie. Gelet op de samenstelling van de - in verband hiermede - thans opgerichte Sentrale Beleidskommissie (SBK), lijkt het niet onmogelijk dat men daarin zal slagen. Ook werd het congres door , de geestelijke vader van de SVB, gebruikt om een begin 1969 te organiseren samenwerkingscongres inzake de buitenparlementaire oppositie voor te bereiden.

Tenslotte vestigde de aandacht op zich door zijn propaganda voor (subversieve) acties tegen de NAVO en tegen het leger. Hoewel reeds enige maanden geleden als voorzitter van de commissie buitenland van de SVB werd afgezet, blijft het verbazingwekkend, dat hij steeds weer kans ziet verschillende, aan deze functie inherente, activiteiten aan de dag te leggen.

Behoort bij brief no. 941.582

HET 10de LANDELIJK CONGRES VAN DE STUDENTENVAKBEWEGING (SVB)

Van 21 tot en met 24 november 1968 organiseerde de Studentenvakbeweging (SVB) in Amsterdam haar 10de landelijk congres. De openingszitting werd bijgewoond door ca. 80 jongeren, welk aantal op de laatste congresdag bleek te zijn toegenomen tot enige honderden. In tegenstelling tot voorgaande jaren, toen de eerste dag steeds gebruikt werd voor het houden van referaten, begon men ditmaal - na de opening door de voorzitter - onmiddellijk met de discussies.

Meningsverschillen

De redenen daartoe waren kennelijk de meningsverschillen, die reeds enige tijd in de SVB bestaan (waarvan ook voorzitter   gewaagde) en die men blijkbaar zo snel mogelijk de wereld uit wilde hebben. Volgens   was dat noodzakelijk, indien men tenminste het voortbestaan van de organisatie wilde garanderen.

Het "SVB-Bulletin" van 27 november 1968, dat een verslag van het congres bevatte, was over deze meningsverschillen veel uitvoeriger dan de SVB-voorzitter. Wat zich aanvankelijk als tactische verschillen van inzicht bij acties op de universiteiten openbaarde - aldus het verslag - groeide uit tot politieke meningsverschillen. Als gevolg daarvan vond een opsplitsing plaats in groepen, met ieder haar eigen, specifieke activiteiten. Er kwam evenwel niet één groep naar voren, die het (politieke) program aangaf, binnen welks kader men ten aanzien van elkaar een solidair en ten opzichte van de centrale strategie een loyaal standpunt innam. Hierdoor en doordat de groepen elkaar zelfs gingen bestrijden, werd de SVB als organisatie steeds meer verzwakt.

Ook andere factoren waren daaraan volgens het verslag debet. Zo achtten velen de SVB niet meer representatief voor de studentenoppositie: de belangrijkste politieke acties werden wél door SVB-leden geleid, maar niet door de SVB als organisatie geentameerd. Bovendien vertoonden de meeste acties in de universiteitssteden nauwelijks parallellen en hadden zij in ieder geval geen gezamenlijke politieke basis, noch een ~~gezamenlijke~~ ~~strategie~~:

er was in het geheel geen sprake van organisatorische coördinatie. Sedert de verkiezingsoverwinning van februari 1968 - zo vervolgt het verslag - werden de meeste studentenacties onder de naam van de grondraden en van de Nederlandse Studentenraad (NSR) gevoerd; de meer radicale acties en activiteiten, die getuigden van kritiek op het universitaire bestel, vonden plaats onder auspiciën van resp. actie-groepen en Kritische Universiteit (KrU), terwijl de kleinere acties in de faculteiten vooral ook niet onder SVB-vlag werden gevoerd, maar onder meer neutrale namen, zoals die van de Beweging Democratisering Universiteit.

Door dit alles raakte de SVB-zelf steeds verder op de achtergrond. Dat gebeurde ook met haar contacten met andere organisaties en groepen. Er bestonden weliswaar contacten via de leden van de SVB, maar die traden in dat geval niet namens hun organisatie op. Ook kreeg de SVB met gebrek aan kader te kampen.

In deze situatie kwam het congres bijeen.

Discussie

Reeds onmiddellijk aan het begin van de discussie ontstonden moeilijkheden over de volgorde der te behandelen punten.

- zoals bekend een der oprichters van de SVB, die nog steeds grote invloed heeft - stelde voor om eerst de doelstellingen van het congres en van de SVB te bespreken. Een jonger SVB-lid,

(in 1967 landelijk bestuurder van de SVB en thans secretaris onderwijs van de Algemene Studentenvereniging Amsterdam - ASVA), was het daarmee niet eens en wilde allereerst discussiëren over de studentenoppositie. , eveneens een jonge, vooraanstaande SVB'er, die in 1967 voorzitter van de ASVA was, had weer een ander voorstel: hij wilde eerst het universitaire onderwijs aan de orde stellen. Na veel geharrewar werd besloten om op 's voorstel in te gaan.

betoogde dat het huidige doel van de universiteit is mensen af te leveren, die passen in de maatschappij. De SVB is het daarmee evenwel niet eens, omdat zij niet met die maatschappij accoord gaat. Om die reden voert zij ook actie. Mede daardoor zijn pas afgestudeerden kritischer ten opzichte van die maatschappij komen te staan. Toch worden zij nog steeds met ijzeren hand gedwon-

gen zich aan te passen. Vandaar, dat juist ~~deze mensen~~ voor de SVB-acties veel sympathie hebben. Daarom achtte het van belang dat deze afgestudeerden door middel van publicaties bij of om te scholen.

Aan het slot van zijn betoog kwam hij tot de conclusie, dat de maatschappij-analyse veel meer expliciet moet worden dan tot nu toe het geval was. Ook wees hij op het verschil in aanpak tussen Amsterdam en Nijmegen. In de hoofdstad stuurde men aan op een conflict, in Nijmegen daarentegen pleegde men overleg, met als uitgangspunt de maatschappij-analyse.

De teneur van hetgeen naar voren bracht was, dat overleg met de universitaire autoriteiten nuttig kon zijn, hoewel hij acties tegen de NAVO ook wel belangrijk vond.

, die na sprak, meende dat - aangezien de studenten van nu geen bedreiging voor de huidige maatschappij vormen - er een politieke "opvulling" moest komen, zoals bijvoorbeeld een anti-NAVO-actie, zowel binnen als buiten de universiteit. Dat zou dan volgens hem moeten leiden tot een ver doorgevoerde democratisering, met name in de economische en in de chemische faculteit (chemische oorlogvoering!). Wat het overige betreft, was ook hij voor overleg met "de overheid".

gaf in zijn discussie-bijdrage een analyse van de situatie in Amsterdam sinds de actie tegen het Mexicaanse consulaat, de berechting van de "bezetters" en de daaruit voortgekomen demonstraties. Volgens hem was het noodzakelijk, dat de SVB inzicht verwierf in de plaats van de studenten-oppositie in universiteit en maatschappij. De liberale "vrijheid en democratie" in de studentenwereld had volgens hem geleid tot de vorming van belangengroepen, een ontwikkeling die zich nog steeds voortzet. In deze situatie moesten z.i. de spelregels van de heersende groep aanvaard worden. Vanuit dat standpunt diende de SVB de studenten-oppositie te analyseren. Volgens zouden de studenten aan prestige verliezen, indien zij niet zouden deelnemen aan wat zich thans in de maatschappij voltrekt. Samenvattend kwam tot de volgende punten:

1. In Amsterdam is door de Mexico-actie zowel een conflict ontstaan tussen gezag en studenten, als tussen de studenten en de

"buitenwereld" *). Om aan dit laatste een eind te maken, zouden ook niet-studenten tot de universiteit moeten worden toegelaten;

2. De studenten kunnen de nieuwe structuur die zij willen niet waarmaken, als zij er zelf niet warm voor te krijgen zijn. In Nijmegen lukte dat een beetje, in Amsterdam zeker niet, aldus .

Congresdoel

Eerst op de derde congresdag (23-11-1968) hield voorzitter een vrij uitvoerige inleiding over de opzet van het congres, t.w. het bundelen van de bestaande actiegroepen, zoals faculteitskernen, KrU enz.. Deze groepen moesten z.i. een politieke basis krijgen en centraal geleid worden. Daarbij wilde het SVB-bestuur "terug naar de faculteit" en wel zodanig, dat deze "politiserend" zou gaan werken. Dat was volgens hem noodzakelijk, aangezien de SVB thans met de volgende problemen zit:

- de problematiek van het Maris-rapport is niet van de baan;
- de nota-Posthumus is een aanval van de onderneming en van de maatschappij op de universiteit;
- de acties tegen de NAVO en vóór de Derde Wereld staan niet in het middelpunt van de belangstelling.

zag de oplossing van de problemen alleen in een sterk gecentraliseerde SVB. De organisatie zou moeten worden opgebouwd vanuit landelijk gecoördineerde raden, die per faculteit werkzaam zijn. Op deze wijze, aldus , moet een massa-organisatie gestalte kunnen krijgen.

Hij bracht daarop het voorstel van het landelijk SVB-bestuur ter tafel om, in verband met de actie tegen de nota-

---

*) Kennelijk wordt hier bedoeld op het organiseren van studentendemonstraties in de spitsuren, zoals dat in de laatste week van oktober 1968 in de hoofdstad het geval was.

Posthumus, een nieuwe commissie in het leven te roepen, de Sentrale Beleidskommissie (SBK). Deze zal bestaan uit het nieuwe (inmiddels gevormde) landelijk bestuur van zes personen en uit vertegenwoordigers van plaatselijke afdelingen, met daaraan toegevoegd enige specialisten op het gebied van bijvoorbeeld de nota-Posthumus, de radenuniversiteit, de KrU enz. Het is de bedoeling, dat de leden van de SBK - door het congres benoemd - full-time gaan werken. Iedere zondagmiddag zal de SBK in vergadering bijeen komen.

De afdelingen van hun kant zijn verplicht zich aan de beleidslijn te houden, die door de SBK wordt vastgesteld. Mocht een afdeling het met een besluit niet eens zijn, dan kan dit aan een bijeen te roepen congres worden voorgelegd.

Dit bestuursvoorstel werd aangenomen met 28 stemmen voor en slechts 2 tegen. Het is de bedoeling, dat de SBK nu de nota-Posthumus zal gaan "inventariseren" gedurende een seminar, dat in de Kerstvacantie zal plaatsvinden (2 tot 7 januari 1969). Daar zal voorts de problematiek aan de orde komen van hetgeen er in de faculteiten aan zal moeten worden gedaan.

Buitenparlementaire oppositie

Op de laatste congresdag (zondag 24 november) sprak allereerst over de buitenparlementaire oppositie. Doel daarvan is volgens hem het realiseren van een maatschappij, die de productiemiddelen in eigen hand heeft en waarvan de welvaart niet, zoals thans, gebaseerd is op het leegplunderen van de Derde Wereld. Voorts betoogde hij, dat zich eveneens een verkeerde structuur manifesteert in de hedendaagse politiek: "er is een grote

"afstand tussen kiezer en gekozene, wat in de praktijk zeggen wil, "dat de kiezer zijn politieke macht na de verkiezingen uit handen "geeft", aldus . Daarvoor in de plaats moet er een directe democratie komen: men moet zijn politieke macht zèlf uitoefenen. Aangezien de bestaande politieke partijen niet bij machte zijn daarin verandering te brengen, kan dat alleen gebeuren door stakingen (werk- en/of collegestakingen) en demonstraties. Dat is, aldus , de buitenparlementaire oppositie. Zo'n staking kan een eigen dynamiek ontwikkelen en bijvoorbeeld leiden tot bedrijfsbezetting of tot het opsluiten van de directeur. was van mening, dat dergelijke acties veel meer zin hebben dan een parlementair debat, welke weg de vakbeweging pleegt te bewandelen.

Wat Nederland betreft: de hier bestaande kleine actie-groepen (van studenten en niet-studenten) moesten naar de mening van , bijeengebracht worden op een samenwerkingscongres, dat in januari of februari 1969 zou moeten plaatsvinden. Daar zou men het natuurlijk eerst eens moeten worden over prioriteiten. De SVB moet zich daarbij richten naar de werksituatie van de student; zij mag daar evenwel niet stil bij blijven staan, maar moet verder gaan dan de "poort van de universiteit".

In aansluiting op deze inleiding werd besloten het be-doelde congres te coördineren met het faculteitswerk. Overigens zal dit congres zich primair richten op het onderwijs, op vraagstukken van de dienstplichtige militairen en op de activiteit van de be-drijfscomité's. Uit de SBK werd inmiddels een congressecretariaat gevormd, dat zal bestaan uit (Amsterdam) en (Nijmegen). De eerste taak van het secretariaat is het samenstellen van een lijst van mogelijke deelnemers alsook het peilen van reacties.

Actie tegen de NAVO

Na sprak over de NAVO. Hij karak-teriseerde deze verdragsorganisatie als een "contra-revolutionaire organisatie, gericht op de handhaving van het kapitalistische systeem in Europa en tevens een hoeksteen van het imperialisme in de Derde Wereld". Dit laatste illustreerde hij aan de hand van de op-

standen in Angola en Mozambique, die met NAVO-wapens onderdrukt zouden worden en met Suriname, waar raketten zouden staan, die op Cuba zijn gericht.

Vooraf tegen deze functies van de NAVO, aldus , moeten de acties gericht worden.

Verder stelde dat het - gezien de voorlichting, die door NAVO-officieren op de scholen wordt gegeven - de moeite waard zou zijn een goede studie en analyse van deze organisatie te maken. Dat zou dan op de universiteit kunnen gebeuren en de SVB zou daartoe werkgroepen kunnen oprichten.

Ook bracht naar voren, dat de SVB de autoritaire structuur van het leger moest aanvallen door daarin "politiserend" op te treden, zoals dat ook reeds in West-Duitsland wordt gedaan door de Socialistische Duitse Studentenbond (SDS). Deze activiteit zou daar geleid hebben tot toename van het aantal dienstweigeraars en tot sabotage. ontleende deze gegevens - naar hij verklaarde - aan een rapport van het Duitse ministerie van Defensie*). Binnen het leger en binnen de universiteit moesten z.i. dan ook discussiegroepen worden gevormd, die de politieke functie van het leger onder de loep nemen en speciaal grote aandacht besteden aan de indoctrinatie van de jeugd, die juist op deze leeftijd gemakkelijk te beïnvloeden is. De SVB zou daarvoor het materiaal en de theoretische achtergrond moeten leveren**).

Wat de demonstraties in dit vlak betreft, maakte onderscheid tussen vreedzame en niet-vreedzame. Van de eerste was die van de CPN tegen de NAVO op 30 november j.l. in Amsterdam een voorbeeld. Volgens moest die door de SVB gesteund worden. (Het congres ging daarmee accoord) Andere voorbeelden van deze categorie waren het oprichten van werkgroepen, het debatteren met militaire woordvoerders en met regeringsvertegenwoordigers, zoals

---

*) Het is niet uitgesloten dat hier wat blufte. Het gegeven over de dienstweigeraars is in ieder geval afkomstig uit het jaarverslag van de SDS, waarvan een door gemaakte vertaling in het "SVB-Bulletin" van 1 oktober 1968 verscheen.

**) Ook bij sommige Politeianen schijnt een plan te leven om te komen tot discussies met militairen. Dit plan lijkt veel op de door de SDS sinds haar 23ste congres in september 1968 gepropageerde actie in de Bundeswehr.

de ministers De Jong, Den Toom en Luns, alsook het verstoren van hun spreekbeurten en toespraken. Wat de niet-vreedzame betreft, noemde het werpen van suikerklontjes in de benzinetanks van militaire voertuigen als voorbeeld.

Met betrekking tot de buitenparlementaire oppositie bracht hij naar voren, dat men door gebruik te maken van loonacties, acties op de universiteiten enz. een anti-NAVO-actie zou kunnen "politiseren". Onze leuze, mede als vorm van solidariteit met Vietnam moet luiden "Vernietig de NAVO", zo besloot zijn agressief betoog.

In het kader van de discussie over dit onderwerp werd besloten, dat de SVB zich zal gaan bezinnen over de tactiek van de verstoring van bijeenkomsten en dat zij het uitgeven van een NAVO-bulletin in overweging zal nemen. Wat 's analyse van de NAVO en van het leger betreft, merkte op, dat deze vrijwel identiek was aan de ideeën van de SDS. De SDS maakt evenwel, volgens , de fout allerlei kleine acties te organiseren, waardoor de omverwerping van de maatschappij veel te lang zou duren. De SVB heeft voorts geen "massa" achter zich. Daarom moeten, aldus , de acties van de SVB in geen geval parallel lopen met die van de SDS. Hij was wel voor het oprichten van studiegroepen in het algemeen en van discussie-groepen in het leger. Daartoe zou z.i. contact moeten worden opgenomen met de Bond van Dienstweigeraars. Daarna kon dan volgens spreker vastgesteld worden "op hoeveel man we kunnen rekenen".

, die optrad als congresvoorzitter, meende dat de door gepropageerde gewelddadige acties, zoals sabotage door middel van suiker in de benzinetanks, niet serieus bedoeld konden zijn. Zij zouden volgens hem een tegenactie uitlokken, waardoor de groep, die dit soort activiteiten zou ondernemen, geïsoleerd zou komen te staan, hetgeen nu juist niet de bedoeling was.

bracht zelf nog naar voren, dat de NAVO zich momenteel identificeert met datgene wat in Griekenland gebeurt. Volgens hem is het Atlantisch bondgenootschap gebaseerd op de tegenstelling kapitalisme-socialisme. "Ik kies voor het socialisme",

aldus , "en wel voor het socialisme in eigen land en in solidariteit met de Derde Wereld". Met betrekking tot acties als suiker in benzinetanks, merkte hij nog op dat deze alleen zin hadden, indien zij actueel waren.

Commentaar

Allereerst kan men zich afvragen, om welke reden over de betekenis van "overleg" (i.c. met de leiding van de universiteit) op de eerste dag van het congres een andere mening huldigde dan op de laatste. Wellicht is een en ander te verklaren uit een poging zowel de gematigden als de meer radicalen voor zijn standpunt te winnen en - gelet op de bestaande controversen - beide groepen dichter bij elkaar te brengen. Het kan ook zijn, dat om een andere, opportunistische reden zijn standpunt wijzigde. Zijn eerste uitspraak werd in elk geval slechts door 80 personen aangehoord, terwijl de laatste dag werd bijgewoond door enkele honderden.

Rond en zijn uitlatingen blijven er eveneens veel onduidelijkheden. Allereerst moet in herinnering worden gebracht, dat , toen hij deze toespraak hield, al enige maanden geen voorzitter meer was van de commissie buitenland van de SVB. De leiding van deze organisatie maakte daar, zoals bekend, eind september jl. een eind aan. werd toen - wat zijn buitenlandse relaties betreft - a.h.w. onder curatele gesteld. Toch kreeg hij op het congres de gelegenheid te zeggen wat hij zeggen wilde. Het is echter wel opvallend, dat in het reeds eerder gememoreerde "SVB-Bulletin" van 27 november jl. met geen woord over de inleiding van werd gerept. Opvallend is ook dat geen deel uitmaakt van de SBK.

Wat de inhoud van zijn betoog betreft: het valt op, dat zich steeds meer van communistisch jargon gaat bedienen; voorts, dat hij commentaar op de inval van de Warschaupact-landen in Tsjechoslowakije vermeed. Opmerkelijk in dit verband is ook de korte reis, die , nà het congres, naar Polen maakte. Hij vertrok daarheen op 26 november (twee dagen na de sluiting van het

congres) en keerde reeds op 1 december jl. weer in Nederland terug.

Hierbij moge worden herinnerd aan een artikel van in het SVB-blad "Demokrater" van juni 1968. Hij deelde toen mee, dat hij enige tijd geleden de leiding van de zgn. syndicalistische studentenbeweging in Europa had overgenomen van de Pool

. Deze , tot begin mei 1968 nog vice-president van de communistische Internationale Unie van Studenten (IUS), bezocht in april 1968 de Nederlandse Studentenraad (NSR) en de SVB.

Intussen bleek, dat ook op 14 november, dus een week vóór het begin van het SVB-congres, een reis naar Oost-Europa maakte (doel onbekend). Onwillekeurig vraagt men zich af, of deze reizen wellicht bedoeld waren om instructies te halen, respectievelijk om verslag uit te brengen van het verloop van het congres. Mogelijk zal de tijd het leren.

16 jan 1969
